

Előfizetési árak:

Kész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy hóra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével
szemben,

ahová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
felhasználások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
ahová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nemadunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.

Karácsonyi tanácskozások.

Pécs, 1899. december 27.

Az olyan nagy ünnepeken, a milyen a karácsony, szünetelni szokott a politika, mert csunya egy mesterség, a melynek folytatása megszenteltetné az ünnepet. Az idén azonban mégsem szünetelt. Az osztrák békák új gólyát kaptak s Wittek, az új miniszterelnök, már vasárnap sietett Budára magyar kollegájának bemutatni magát, hogy a függőben maradt kérdésekre nézve megállapodjanak.

Ez alkalommal Wittek biztosította Széll Kálmánt, hogy az átutalási törvényt Ausztriában a 14. §. alapján már a legközelebbi napokban életbelépteti. Ő már nem olyan skrupulózus, mint előde, Clary gróf, aki bár szintén csak hivatalnok-miniszterium elnöke volt, világos alkotmányosértést nem akart elkövetni a 14. §-sal. Wittek azonban már nemcsak hivatalnok-miniszter, hanem egyenesen és csupán csak a törvény megsértésére rendelt miniszter, aki ennek a magasztos hivatásának a teljesítése után valószínűleg nagyon hamarosan el fog ismét tűnni a politika színteréről.

Elhíhetjük tehát a kormánypárti sajtónak azt az értesülését, hogy Széll és Wittek között másról, mint az átutalási törvény életbeléptetéséről, meg a kvótadöntésről nem is volt szó, de lehetetlen,

hogy Széll Kálmán a dolgok további folyamataról ne essék gondolkodóba s arra nézve terveit ne legyenek.

Mert annyi kétségtelen, hogy nemcsak gazdasági szövetségünk Ausztriával, de az u. n. pragmatikus közösügyek is veszedelmes módon lógnak a levegőben s a dualizmus abban az alakjában, amint azt az 1867-ki kiegyezés megállapította, annyira tarthatatlanná vált, hogy annak végleges összeroskadása már csak rövid idő kérdése lehet.

Hogy mi legyen ennek bekövetkezése esetére, az annyira égető kérdés, miképp erre nézve a magyar kormánynak okvetlenül tájékozódnia kell a bécsi irányadó körök véleménye felől, de tájékoztatnia is kell ezeket a maga véleményéről is. Persze ez iránt hasztalan bocsátkoznék tárgyalásokba a kérész életű osztrák kormánnyal, de Ausztriában a kormány ugyis csak ex-poziturája az intéző hatalomnak; azzal az intéző hatalommal pedig tárgyalhat most is.

Annyi már kétségtelen, hogy az alkotmányos gépezet Ausztriában életre kelthető többé nem lesz. Azt mondják ugyan, hogy a cseh tartománygyűlésen még egy utolsó kísérletet fognak tenni a csehek és németek kibékítésére s így a parlamenti béke helyreállítására; de ott már annyi „utolsó kísérlet” vallott csufos kudarcot, hogy ennek a legeslegutolsó kísérletnek

ugyanilyen eredménye felől senki komolyan nem is kétségeskedhetik.

A Reichsrath tehát immár a történelemé, nélküle pedig nincsen delegáció, közös költségvetés, kvótadeputáció s a közösügyes alkotmánynak semmiféle néven nevezendő boldogító intézménye. Mindezeket tehát mással kell helyettesíteni. Hogy mivel, az a fogas kérdés aktiv politikusainkra nézve.

Ha a hatvanhetes kiegyezési törvény élő valóság lenne, könnyű volna a megoldás. Mert ennek a törvénynek is az a kiinduló pontja, hogy Magyarország önálló, független ország, amely a másik önálló állammal bizonyos állami ügyeket közösen intézendőnek ismert el, de csak úgy, ha azokat a másik állam alkotmányos képviselőivel intézheti közösen.

Ebből tehát az következik, ha a közös intézés a két állam között alkotmányos uton nem lehetséges, intézkedünk minden állami ügyeinkről önállóan, minden más befolyástól függetlenül, mint ez a törvényben föntartott önálló államiság fogalmából következik.

Igen ám, de a mi állami önállóságunk föntartása már a hatvanhetes törvényben is csupán üres frázis, tartalom nélküli fikció volt, mert a valódi cél nem volt más az ott elfogadott közjogi berendezéssel, mint a birodalmi egység, az összbirodalmi

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

A kapitány úr olvasója.

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája.

Mindig az volt az elvem, hogy hivatás nélkül senki állást be ne töltsön. Ezen elvnek hódolva vonultam be katonákhoz, miután behívtattam. Tehát volt hivatásom. Valóságos napoleoni hévvel fogtam Mars tudományához s ezt annál könnyebben tehetem, mert meg voltam róla győződve, hogy én leszek Moltke lepipálója, hogy én leszek az, a kit a jövő Nagy Sándor és Caezár helyett fog tanulmányozni és követni s hogy én leszek az a Napoleon, a ki szent-Ilona szigetét a légbe röpítem, a nélkül, hogy nekem bajom esnék.

Enni hivatásérzettel és önhittséggel könnyű volt Petőfi szerint a közlegénységig fölvennem. Ebből vigaszt és bátorságot merítettem valamint ama nagy mondásból is, hogy minden baka a patrontáskájában hordja a marsallbotot s ha a nagy állambölcs: Richellien nem átalotta pénzen megvásárolni a marsallbotot és biboros reverendáját lovagöltőnyel fölcserélni, hogy az Alpeselek bércein folyó ütközet passzív szemlélője lehessen, ha Montpensier hercegkisasszony két marsalljával egy hadsereget vezethetett, egy kis képzelőtehet-

séggel (képzeldéssel) mért ne fedezem föl magamban a jövő csoda-strategéjét?

Hamarosan zászlóvivő aspiráns lettem s egy jelzőzászlóval csináltam is a gyakorlatokat. De mit tehetek én róla, hogy én rövid vagyok s a zászlótartó tarsoly pedig oly hosszú, hogy a lábam fejéig leért? Nem kellett hozzá valami nagy katonai tudomány, hogy az ember ily körülmények közt megbotoljék és „nieder” — kommandó — szó nélkül is az orrára essék. Ezzel a bravourral egyszerűen le is raktam carrierem első márványlépcsőjét.

A kapitány ur válogatott gorombaságok kíséretében adta tudtomra, hogy mily nagy számár vagyok. Sebaj! — gondolám magamban — ha a nagy Conde elmondhatta a senefi vesztett csata után, hogy „egy éj Párisban helyre hozza azon veszteséget”, hát mondok, az én közlegényi hátraeséseimből folyó hibát miért ne hozná helyre egy balett-ugrás?

Hát alásan jelentem, az én diszfelszökésem nem használt semmit. Magamra vontam kapitányom haragját. Valósággal üldözött. Szégyent hoztam a századra. De haragudott reám a század legénysége is, mert a vitéz százados az ő fekete-sárga haragját ráterítette az egész századra.

Karácsonyt megelőző reggel történt, hogy a kapitány tisztiszolgája, a ki a „menázsit” a századnál élvezte, azzal a hirrel kedveskedik, hogy az „öreg” összekülönbözött

az asszonyval. Hát kérem, ez nagy sor a katonáéknál. Óh, azok az asszonyok! A kapitányné nyelveskedéseért most az egész század fog lakolni. És ezt a vasszigoru, ezt a kegyetlen embert megtudta félemlíteni és lenyelvelni az a maroknyi kis asszony.

A tisztiszolgának igaza volt. A kapitány úgy vonult be a kaszárnyába, mint a fergeteg. Hatalmas, széles mellével tolt a szelet. Kint ülő véres szemű úgy néztek ki tartójukból, mint az éj sötétében a vonat kísérteties színű vörös lámpái. Maga a tekintély, maga az iszonyat. Mindenki megremegett előtte.

Én az irodában ültem és dolgoztam a „menázsizisztán”. Az ajtó majd a sarkaiból fordult ki, úgy kivágta. Az őrmester úgy sompolygott utána, mint egy megfélemlített pudli. És képzeljék! Nekem volt annyi bátorságom, hogy a hivatalos utat: a „rapportot” kikerülve: az irodában kértem kimaradási engedélyt. És tettem ezt azért, mert a raporton az „equipirungot” irgalmatlanul meg szokta vizsgálni. Jaj volt tehát annak, a ki nem volt „forscheftmässig” öltözködve.

— Irja meg az engedélycédulát! — ordítá inkább, mint mondta — és menjen ki a rapportra.

Hát kérem átosan, ha nem félek, hogy az őrmester egy cs. és kir. arculmáltatással életre ébreszt: azonnal meghaltam volna ijedtemben. Két-három perc múlva összeáll a „rapport” és tessék nekem az én összeron-

eszmé megmentése, amely Magyarország állami önállóságával époly összeférhetetlen, mint a tűz a vízzel, a világosság a sötétséggel.

Az az alkotmányos komédia, amely a hatvanhetes törvényben két állam szabad akarata egyezkedésére alapította az ösz-birodalmi eszmé érvényesülését, még alkalmas lehetett annak az illúzióknak fölkelésére, hogy mégis csak van egy kis állami önállóságunk, mert hát önállásáról is csak önálló állam mondhat le.

De hogyan lehessen a kiábrándulást ebből az illúzióból elkerülni akkor, mikor ország-világ látja, hogy az a közösség nem szabad akaratu megegyezés folyománya, hanem ránk parancsolt kényszerűség. Mert bár a közösségnek minden kikötött föltétele lehetlenné vált és bekövetkezett az az eset, melyre önállásunk teljes megvalósulása alapítva volt, a közösségben maradás mégis elkerülhetetlen s kikötött önállásunk érvényesítése még egy egyszerű fogyasztási adó záróvonal fölállítására utján is a lehetlenségek sorába tartozik.

Bolondnál bolondabb tervek, törvénytelennél törvénytelenebb intézkedések követik nyomon egymást, csak hogy Magyarország állami önállása valahogy életre ne kelhessen.

Megcsináltuk már a közös gazdasági szövetséget egyoldaluan, az osztrák alkotmányi alaptörvény s a saját hatvanhetes törvényünk megsértésével; most pedig arról álmodoznak nyugalomba vonult és aktív államférfiak, hogy az osztrák alkotmány végleges csődje esetén a közös költségvetést a magyar országgyűlés állapítsa meg, de azért maradjon meg közösnek minden, ami közös volt eddig is.

A bámuló világ majd gyönyörködhetik abban a bizarr látványban, a melyet egy olyan parlament nyújt, amely nemcsak a maga költségvetését állapítja meg, hanem egy tőle különálló másik államét is. Meg-

gyolt, foltolt gunyámban forschrittmässig megjeleni.

Remegő kézzel irtam meg az urlaubszertifikátot, mely azután ellátott kapitányi aláírással. Az aláírás után a kapitány már ment is a folyosóra, hol a kihallgatást szokta tartani. Én még csak azután öltém magamra földig érő köpenyemet, melyet erősen a derekamhoz szoritottam (nagyon karcsu voltam) oldalfeyyerem szíjjával.

Mire én kiértem, akkor a kapitány már a sor közepe táján menydörgött.

— Az ég már zörög — a menykő is le fog csapni azonnal. Én a sor háta mögött sompolyogtam a helyemre. Óh! be szivesen visszavonultam volna! Az az asszony! az az atkozott Éva!

— Alásan kérek a kapitány urtól éjféli misére kimaradási engedélyt! (Nem hazudtam.)

A kapitány végig legelteti iszonyatos szemét parányi természetem. Megfagyott bennem a kocsonya; de azért bátran a szemem közé néztem, mintha »ó« volna »én« és »én« volnék »ó«. És azok az égő szemek megakadtak az állam alatt levő kirojtozott, kifoszlanódott gombon. (Gombkötő munka.)

— Hát ez miért ily rongyos? — kérdé, pálinkába áztatott fogait vicsorgatva.

— Hogy meri így felhuzni azt a köpenyt?!

— Alásan jelentem kapitány ur! így »faszultam« ki a magazinból. (Kaszárnyai műszavak.)

— Hát miért nem vett reá ujat?

— Így tanultam a számvevő iskolában,

szavaz majd ez a parlament százmilliókat egy olyan kormányra, amely nem tartozik neki felelősséggel, vagy ha igen, akkor ez a parlament megint furcsa unikum lesz a parlamentek történetében mert nem is egy, hanem mindjárt két kormányt is vonhat felelősségre, — persze csak a papiroson.

És mindez a bolond dolog azért forog az államférfiak fejében, hogy megmentse nek egy üres agyremet s elhitessék — nem a világgal, mert ez soha sem hitt benne — hanem a jámbor magyarral, hogy az ő hazája önálló állam.

Mire való ez a sok komédia? Eddig csak a pénzünket és a vérünket szipolyozta ki ez a hiu fikció, de most már világcsufjává is leszünk egyoldaluan elhatározott és föntartott közösségünkkel. Ennél bizony többet érne kirukkolni az igazsággal: ha a birodalmi egység a mindenek fölött uralkodó eszmé, amely előtt meg kell hajolnunk, a pokolba akkor a különállamiság üres és drága cafrangjaival, mert a kettős államiság egy egységes államban a legnagyobb abszurdum.

Karácsonyi utóhangok.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. dec. 27.

Ritkaszép karácsony volt az idei. Vasárnap előzvének meg a két karácsonyi ünnepet, hármassal ünnepben volt az embereknek részük, a kik ki is vették az ünneplésből a részüket. Vasárnap, szünetelven a kereskedésekre nézve a vasárnapi munkaszünet, folyt a boltokban késő délutánig a karácsonyi bevásárlás. A piacon egész nap sátrakban árulták a karácsonyfadíszeket és a karácsonyfákat sorban szállították haza az egyes házakhoz.

A jótékonyág sem pihent meg a nagy bevásárlások eme napján. Vasárnap voltak a karácsonyfa-ünnepélyek, öröme a kis gyermekereknek és a szegényeknek, kiknek az emberek jósága karácsony szent ünnepét örömmel varázsolta.

— mondám most már félelem nélkül — hogy a katonai kincstárt terhelik az ily kiadások. (Igaz.)

Kérem imponálni akartam szaktudásommal. No, én ugyancsak eltaláltam a szót. Azonnal lemondtam magamban minden avansmárol.

— Mit?! maga még politizál, maga finánc! (no ez csunya rálogás kapitány ur,) maga spekuláns, maga svindler! maga stb! — Óh! be sok satöbbi volt! És csak úgy bugott kardjának hüvelye büntelen lábszáramon. Ez volt egyszersmind a vitéz kapitány legjelesebb manővere.

— Mit?! — éjféli mise? — ordítá tovább — Örmester! olvasót ennek a svindlernek a kezére! Hat óra kurtavas! Abtretten!

A kaszárnya * ajtók * leszedettek és azokon hordtuk a havat a kaszárnya udvaráról, egész estig. Hat órákor jelentkeztem a Wachtcimmerben a napos káplárnál, aki azonnal ki is jelölte helyemet a pricscsen, melyet én, egész előirásosan el is foglaltam. És jött a kurtavas, mely hat óráig tartó kényszerfrigybe hozta a bal kezemet a jobb lábammal. Mondhatom, hogy ezen viszony nagyon közeli volt. És ennek a katonai kötésnek az oka egy zsémbes asszony, a ki belebeszél a cs. és kir. dolgokba, — és egy kiszolgált katonaköpeny.

Pedig ez a köpeny méltán rászolgált a »század rongya« jelzőre. Nem volt rajt épség. Boszniát is bejárhatta, mert hátulján egy nagy négyszögletes folt diszelgett, a belseje pedig

A Mathessa-intézetben és a vele jelenleg egy épületben levő Rudolfinumban vasárnap délután 3 órákor volt a karácsonyfa-ünnepély. Az ünnepélyen a városi hatóságot Nendtvich Andor, helyettes polgármester képviselte s ott voltak Ludvig Ferenc dr. tb. tiszti főorvos, Kindl József és Szieberth Nándor, törvényhatósági bizottsági tagok s igen nagy érdeklődő közönség. Az ünnepély az intézet nagytermében folyt le, hol a pompásan feldíszített karácsonyfa körül az árvagyermek foglaltak helyet. Nendtvich Andor helyettes polgármester, szivreható szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, mire a növendékek énekeltek s azután egy kis árva leányka szavalt, majd egy társa megköszönte az intézetet vezető irgalmas nővéreknek a szép karácsonyfát. Ezután a karácsonyi ajándékok kiosztása következett s a szép ünnepély 4 órákor ért véget.

A megyei árvaházban szintén vasárnap délután tartották meg a karácsonyfa ünnepet. Az ünnepély délutáni 3 órákor kezdődött. Az ünnepélyen megjelentek: Tormay Károly alispán, Sey László nyug. árvaszéki elnök, Keller István árvaházi gondnok és nagyszámu közönség, mely megtöltötte az árvaház nagytermét, hoi a díszes karácsonyfa állott, melyet — miként ezelőtt is évente — a barcsi állomástönök ajándékozott az árváknak. Az ünnepélyt az árvaház ötven növendéke alkalmi énekekkel nyitotta meg. Majd a ruhák és karácsonyi ajándékok szétosztása következett, mely után 8 növendék a »Jézus születése« című alkalmi pásztor játékot adta elő, Markovics János, árva fiu — ki még három évvel ezelőtt egy szót sem tudott magyarul, — igen szép hálabeszédet mondott, mely mélyen meghatotta a jelenlevőket. A beszédre Tormay alispán válaszolt s a gyermekeket szorgalomra és jó magaviséltre buzdítva biztosította őket a vármegye és a jótékony közönség támogatása felől. Az idén nemcsak a bent lakó növendékek kaptak ajándékot, hanem azoknak is küldöttek, kik az utóbbi három év alatt a kellő kort megérvén, elhagyták az árvaházat. Ezek száma tizenhatsz.

A városi közkórház derék orvosi kara is gondoskodott a kórházi betegek karácsonyfa-ünnepélyről. A kórházi nagyteremben volt felállítva egy igen díszes, szép karácsonyfa; a másikat pedig a vörhenyben fekvő gyermekek számára a járványkórházban állították fel, mivel ezeket nem engedték fel a többi beteg közé a nagy karácsonyfa felé. A díszes kará-

vés volt. (Tény.) Ez a folt is tanuskodik a hagyományos osztrák »rückverkoncentrirung« igazsága mellett. Szegény elődömet hátulról lötték meg.

Este tíz órákor megjelent az inspektióstiszt. Igen finom és humanus ember volt, a kit én minden este magyarul tanítottam. És ime, az ő professzora vasra verve elmélkedik a kapitány ur olvasója felől.

Megszólit németül (Kecskeméten, mind magyar fiuk szolgáltunk Mollináryéknál, csak én tudtam úgy, ahogy németül) és kérdé, hogy miként jutottam ide?

— Az éjféli miséért, meg a századrongya miatt.

A kapitányt nem hizelgő szavakkal illette.

— Huzza ki a kezét! — mondá.

— Nem lehet! — mondám én és ez egyszer az én szavam nagyobb súlylyal birt,

mint a derék hadnagy uré. Éjféli tizenkét órákor »lehulltak a bilincsek.« (Azóta a házasság bilincseit viselem. Édesek, rózsásak. Reggel nyolc órákor megköszöntem vitéz kapitányomnak a kiállott büntetést és jelentésem mellett bemutattam a kabátra fölvarrt gombot, melyet saját költséggel kellett beszereznem.)

És ki lön adva a parancs, hogy délután (karácsony) az egész század vonuljon ki köpenyben az udvarra és az örmester vizsgáljon meg minden köpenyt és a melyiken rojtos gombot talál, azt ki a század raktárából és varrassa föl a »compagnie sneiderrel«.

Az én köpenyem miatt ilyen karácsonya

csonyfákat az orvosi kar saját kebelében eszközölt gyűjtésből szerezte be. A világítást a helybeli villamos részvénytársaság, a cukorkákat és egyéb édességeket pedig *Oroszy Sándor* szolgáltatta a karácsonyfához.

A *Scholz sörházban* levő asztaltársaság, mely az idei karácsonyra kilencven forintot gyűjtött saját kebelében, vasárnap délután hat fiú és hat leány gyermeket ruházott fel karácsonyi ajándékkal. A sörház külön termében diszes karácsonyfát állított fel az asztaltársaság s itt folyt le az ünnepély, melyet *Szvacsek Mihály* igazgatótanító nyitott meg emelkedett hangú beszéddel. Utána a *Polgári Daloskör* énekelt el igen szépen az »Isten dicsősége« című karácsonyi éneket, a mi az ünnepélyre egybegyűlt nagyközönségre felemelő hatással volt. Majd a tizenkét gyermek felruházása következett, a kiket azután meg is vendégelték a jószívű asztaltársaság tagjai.

Bányatelepen is igen szépen sikerült karácsonyfa-ünnepély folyt le vasárnap este. A bányatelepi lakosság közadakozásából *Kristoph József*, bányatelepi plébános, ragyogó karácsonyfát állított fel a Kaszinó nagytermében, hol nagy közönség gyűlt egybe, hogy meghallgassa az iskolás gyermekek ünnepi szavatait, énekét és a pásztorjátékot, melyet igen ügyesen adtak. Ezután kiosztásra kerültek a karácsonyi ajándékok s mintegy hatszáz gyermek részesült kisebb-nagyobb karácsonyi ajándékban.

És elérkezett a *szent este*, karácsony estéje. Az ég derült volt; de hideg szél zúgott alá a Mecsekről. Ez azonban nem tartotta vissza az embereket s valóságos népvándorlás volt ez estén. Mindenki ment valahová, hogy ismerősei, jóbarátai, rokonai családi körében töltsék el a szent estét, a karácsonyfa örömet hirdető lobogó lángjai mellett. Sokaknak más-együttlen szórakozási helye, a színház, sőt télen állt s a kávéházakban unatkozva lézengtek a pincérek s álmosan fogadták, ha egy-egy vendég be is tért rövid felőrára, hogy azután elsiessen, futva az unalmas, a sivár magányosságtól.

Este tizenegy órakor megszólaltak a karácsonyi harangok és hívták a hívőket a templomokba, hogy a Megváltó születését ünnepelejk. A belvárosi templom fényben uszó ablakai megvilágították a Széchenyi-teret; a

lett a századnak. Elgondolható, hogy az én nevem volt a legemlegettebb az egész századnál. Ekkor ért az a kitüntetés, hogy az én szerény nevemet az Isten és szentek neve mellett emlegették.

Tanulság:

1. A kapitánytól fél az egész század és a kapitány nem fél az egész századtól; de a felesége előtt meghunyászkodik.

2. Ha a kapitányné zsembel, akkor a század »laufschriftol.«

3. Ha a kapitányné haragszik, akkor az éjféli misét a priescsen hallgatod. (Bakakáromlások.)

4. Hogy a kapitány ur mindenkinek egyforma mértékkel mér.

5. Hogy Napoleonnak nincs igaza, mert az én töltenyáskámban nem marsallbot, hanem csak kurtavas volt, mely hasonló jókat a kapitány urnak is kívánok karácsony éjszakára.

6. Hogy valamint egy Luise Françoise le Blanc, egy Montespán, egy Montemort, egy d' Aubigne Franciska stb. asszonyok uralkodtak XIV. Lajos király és így közvetve Franciaország felett, hasonlóképp uralkodott a kapitányné-asszony a századoson és így közvetve az egész század felett.

S hogy igaz az, miszerint a legtöbb esetben el lehet mondani, hogy »keresd az asszonyt!«

Kivéve, ha egyszer elszőktették a háztól, mely jókat (ez egyszer igazán jól) kapitány urnak is bakai tiszta szivemből kívánok.

Aggteleki (Ullein) Ferenc.

székesegyház terén pedig felgyújtották a gázlámpákat és a többi templomokból is világosság, fényesség hatolt ki a hideg téli éjszakába. S mentek az emberek csapatostul a templomokba, hogy résztvegyenek az éjféli miséken. A székesegyházban *Troll Ferenc* vál. püspök mondta a misét; az ágostontéri templomban pedig *Károly Ignác* apátplébános.

És zúgtak a karácsonyi harangok, hirdelve a téli éjszakában az emberiségnek, hogy megszületett a világ megváltója, Jézus Krisztus!

Karácsony első napjára kevés hó is esett. S mivel a múlt hetek nagy havazásának nyomai még mindig meg voltak, *fehér karácsonyunk* volt az idén.

A püspöki palotán nemzeti lobogó hirdette, hogy a keresztény világ legnagyobb örömnepét üljük. A székesegyházban *karácsony első napján* kilenc órakor *Hetyey Sámuel* megyéspüspök mondta az ünnepi misét. Utána *Schlick* jezsuita páter Kalocsáról, tartott ünnepi szentbeszédet. A belvárosi templomban délelőtt 10 órakor *Magenheim József* plébános mondott ünnepi misét. Az ágostontéri templomban reggel hét órakor *Horváth Mihály* segédlelkész tartott misét, mely után *Jakics Szilveszter*, nyugalmazott darázi plébános mondott ünnepi szentbeszédet. Délelőtt 10 órakor *Károly Ignác* apátplébános tartotta az ünnepi nagymisét.

Karácsony másnapján, szent István első vértanu emlékűnnapján a székesegyházban délelőtt 10 órakor ismét *Schlick* jezsuita páter prédikált. Ekkor volt a karácsonyi ünnepek kiemelkedő ajtatossága, a *zenémise* délelőtt 11 órakor a liceumi templomban. Az Irgalmasok és Ferencrendiek templomában szintén fényes istentiszteletekkel ülték meg a karácsonyi ünnepeket, melyek alatt békeesség és szeretet ütötte fel tanyáját az emberek szívében, hogy a mindennapi élet sivár harcából rövid, de örömdetes két napra kiragadják őket s a melegegedettség és boldogság utját megmutassa nekik, hol a szív örömet, a lélek enyhülést talál!

H i r e k.

Pécs, 1899. december 27.

A szinlaposztó bucsuja.

— Adat a pécsi színészet történetéhez. —

Az *Idő* nagyon sok dolgot becsessé tesz. (A kivételt persze itt is a nők képezik.) A nagyhatalmak sorából kihagyták az *Időt*, pedig hát az elsőseget ennek kellene adni. Nincs ellenség, mely legyőzné, mely utját állhatná. Feltartóztathatlanul halad tovább. Hogy hova, ki tudná megmondani . . .

S ez a haladása, tovarepülése nagyon sok mindenfélének értéket ad. Ami ma számba se jő, az holnap már értékes. Amit ma eldobnak, azt holnap már fölemeljük.

Igy származnak az emlékek, a relikviák. Az *Idő*nek köszönhetik ezek értéküket, becsüket.

Ki ne ismerné azt a mondást, hogy »se pénz, se posztó, bucsuzik a szinlap-osztó«. A közönség kasszája kimerült, a szintársulat megy odább. A szintársulat távozásakor pedig a szinlaposztó bucsuja mellett még egy bucsu hangzik föl. S ezt a bucsut a *szinlaposztó* mondja. »Tőle ezt a jogot senki el nem veszi.«

Rendesen verssel bucsuzik a szinlaposztó tőlünk. S mi, zsebünkbe nyulunk s azon vagyunk, hogy alkalmat adhassunk, miszerint a válást megkönnyítsük, mert hát a nóta is azt mondja:

»Bort ide, Salamon, világos virradtig,
Tán a bortól,
Muzsikától
Bánatom elalszik.«

A verset, a bucsu-verset pedig figyelembe se vesszük, át se olvassuk, visszaadjuk neki, hogy boldogítson más valakit is vele.

S mégis mi az, hogy most egy ily ér-

téktelen, semmibe sem vett bucsu-versre száll a figyelem?

S előáll az *Idő* s azt mondja, hogy: ezt nekem köszönöd!

Igaz! Neked köszönjük ezt, te *Idő*!

Egy 60 év előtti szinlaposztói bucsu-versről van szó. Azon időből való, mikor még Pécsnek nem volt rendes színháza, mikor még magánháza ültette föl tanyáját az ide vándorolt szintársulat s ott élesztette a nagy némettség közepette az érzelmeket a magyarság felé.

Az 1839. évben kelt e vers. A 60 év előtti pécsi színészet történetéből egy szinlaposztói bucsu-szónak megadta az értéket az — *Idő*. Meg van-e ez csak 10 példányban is? Aligha.

A szinlaposztó 60 év előtt imígyen bucsuzott a közönségtől:

BÚCSU-SZÓ.

Vándor csillagunk sugára
Vas parancsomal menni kész,
Nem tekintve bánatomra,
Mely keblemben dúl 's emészt.

Az vigasztal csak, hogy újra
Sorsom tán ha visszahoz
E' nemes város hőkeblű
Kegyessé pártfogóhoz.

Hű szolgálatim jutalma
Lesz résztvevő pártfogás,
Mellyért nem szün kérni rátok
Ég kegyét a' pártfogás.

Alázatos tisztelőjök
a' Szinlaposztó.

Mennyi változáson ment át a színészet ez idő óta az egész országban s mennyit Pécssett. A színész, a játszóhely megváltozott. Csak egy maradt hű őseihez: a szinlaposztó; most is verssel bucsuzik, most is rigmusokban mond »Isten hozzád«-ot a közönségnek.

Rónaky Kálmán dr.

Naptrend 1899. december hó 28-án.

Naptár: csütörtök, dec. 28. — Róm. kath.: Aprószentek. — Prot.: Aprószentek. — Görög-kel.: (dec 16.) Aggeusz. — Zsidó: Schob. böjt. — Nap két 7 óra 51 perckor; nyugszik 4 óra 12 perckor. — Hold két éjjel 3 óra 47 perckor; nyugszik 1 óra 8 perckor délután.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: hőemelkedés és nyugaton csapadék várható.

Közigazgatási bizottsági ülés a városházán 10 órakor.

Kórházi bizottság ülése d. u. 3 órakor a városházán.

Ipartestületek együttes ülése d. e. 10 órakor az iparkamarában.

Színház: »Bőregér«, operett.

— (Személyi hírek.) *Tormay Károly* alispán ma délben hivatalos ügyben *Sándra* utazott, a honnan ma este már vissza is tér. — *Vaniss Sándor* főszolgabíró ma reggel *Dályokról*, hol a karácsonyi ünnepeket töltötte — hazaérkezett.

— (Új regényünk.) Mai számunkban kezdjük meg *Bogyó Alajos* hosszabb történeti elbeszélésének, az »Istenítélet«-nek közlését. *Bogyó bácsink*, kit a szinivilágról irt karcolatai révén jól ismernek olvasóink, e munkájában a magyar szabadságharc utáni szomorú elnyomatás korából vett, megtörtént esetet ad elő, az ő ismert kedves elbeszélő modorában megírva.

— (Adomány a népkönyhára.) *Szünstein* János német-bolyi lakos, a pécsi jótékony négyelet népkönyhájára öt forintot adományozott.

— (A honvédelmi miniszter Pécssett.) Miként legutóbbi számunkban megírtuk, báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter szombaton a déli vonattal Budapestről Pécsre érkezett, fiának báró *Fejérváry Imre* dr. főispánnak látogatására. A honvédelmi miniszter rövidre szabott itt tartózkodásának egész idejét a főispán és családja körében töltötte s mivel látogatása ez alkalomból teljesen magánjelű volt, látogatásokat sem fo-

gadott. A miniszter vasárnap reggel utazott vissza Pécsről Budapestre.

— **(Az első bái lobogó.)** A karácsonyi ünnepek alatt megjelent az első bái lobogó a király-utca elején. A hatalmas, nemzetiszínű zászló ott fönt a levegőben a város-háza és a régi takarékpénztár közötti huzalon csüngve a hideg téli szélben meglöbögve hirdette: »Jogászbál 1900. január 13.« És akik látták, fiatal leányok és ábrándozó ifjak, a téli hidegben is forró vágygal gondoltak arra, hogy csak jönne már az a nap, jönne már a jogászbál, az ideai farsang első mulatsága!

— **(Pécs a párisi világkiállításán.)** A jövő évben Párisban megnyíló világkiállításán bemutatják Magyarország közegészségügyi intézményeinek leírását is. A belügyminiszterium most leiratban kereste meg Pécs város hatóságát is, hogy az itteni közegészségügyi intézmények leírását gyűjtse össze. Ez iránt már folyamatban is vannak a munkálatok s így a párisi világkiállításán be lesznek mutatva városunk közegészségügyi intézetei, köztük a mintaszerű városi közkórház is.

— **(Himen.)** Günsberger Ödön tereberdi bérlő eljegyezte Prüger János pécsi parquette-gyáros leányát, Mathildot.

— **(Kinevezés.)** Lázár Gyula végzett joghallgatót a szegzárdi kir. törvényszékhez díjas joggyakornokká nevezte ki a pécsi kir. ítélőtábla elnöke.

— **(A pécsi kath. legényegylet Kolping ünnepélye.)** A pécsi kath. legényegylet f. hó 26-án a kath. legényegyleteknek 50 éves fennállásának emlékére és alapítójuk tiszteletére *Kolping ünnepélyt* rendezett. Az ünnepély este 8 órakor vette kezdetét és a terem zsufozásig megtelt érdeklődő publikummal. A szépen összeállított műsort az egyleti dalárda nyitotta meg, gyönyörűen előadott énekszámokkal. Majd szavalatok következtek, melyeket Kaiser Vilmos egyleti ház-mester és Simon Teruska k. a. adtak elő. A tüntető tapsvihár elhangzása után, Virág Ferenc, az egylet elnöke Kolpingról emlékbeszédet tartott. A gyönyörű és tanulságos beszéd után ismét egy szép énekszám következett. Ezután Ney K. egy felvonásos kedves színművét mutatták be a »Padlásszobában« címmel Hegyi Ferenc, Mahotka Jenő, Szikszay Károly, Schwartz Károly, Molnár Antal és Holczinger József. A sugó Mihálovics Kálmán volt. Mahotka Jenő és Molnár Antal különös dícséretet érdemelnek szabatos és jó előadásukért. Ezután Mihálovics Kálmán szavalt igen szépen, majd a karácsonyi alatti énekkel az egyleti dalárda zárta be a sikerült Kolping ünnepélyt.

— **(Szilveszter estély.)** Szabó Sándor, a malom-utcai Petőfi-vendéglő tulajdonosa, december 31-én vendéglőjében Szilveszter-estélyt rendez. Az estély tombolával lesz egybekötve.

— **(Közigazgatási bizottsági ülés.)** A város közigazgatási bizottsága holnap (csütörtökön) folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor rendkívüli ülést tart. Az ülésnek több fontos tárgya lesz, köztük a bizottság kebelében működő fegyelmi, erdészeti, erdei kihágási és a többi albizottságok megválasztása.

— **(A pécsi műkedvelők egyesülete)** a segély-pénztár javára 1900. január 7-én (vasárnap) a Vigadó nagytermében műkedvelői előadással egybekötött táncestélyt rendez. Belépti-díj: I. hely 70 kr., II. hely 50 kr., állóhely 40 kr.; előre váltva minden jegy 10 krral olcsóbb. Jegyek előre válthatók: Fischer Ferenc könyvkereskedésében (Hattyu-épület), Csapó István cukrászdájában (Király-utca), Lehner Béla fűszerkereskedésében (Korona-épület). A zenét Korodi Károly népzene-kara szolgáltatja. Kezdeté este pont 8 órakor. Felülfizetések — tekintettel az egyesület jótékony céljára, köszönettel vétetnek és az összes hely-

beli hirdapokban nyugtáztatni fognak. Szinre kerül Felhő Klári. Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta Rátkay László. Rendezi: Kocsis György, egyleti művezető.

— **(Németbóly a hivatalos lapban.)** Lapunk már közölte, hogy Németbóly kisközségnek nagyközséggé való átalakulását a belügyminiszter megengedte. Ez engedélyt a hivatalos lap karácsonyi száma hozta, közölvén a 116.064 szám alatt kiadott belügyminiszteri engedélyt.

— **(Katonai hir.)** Henk Imre pécsi 8. honvédszáz ezredbeli tartalékos állatorvos, a szolgálati kötelezettség teljesítése után, viselt tisztviselői rendfokozatának megtartása nélkül, saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbocsátatott.

— **(A karácsonyi zenémise.)** A pécsi lapok nem adtak hírt arról, hogy a zenémisek újra behozatalára megalakult szövetség beváltotta ígérését, mikor december 8-án, Boldogasszony fogantatása ünnepén a lyceumi templomban tényleg megkezdte a zenémisek sorozatát, amely — remélem — végtelen lesz. Nehogy, nem tudom ugyan, milyen okból, (l. a feleletet a szerk. üzenetben. Szerk.) a karácsonyi zenémise is el legyen hallgatva, ámbár nem igen értek a hirdapokba való írás művészetéhez, még sem állhatom meg, hogy azon ünnepi ájtatos hangulattal eltelve, melylyel a templomból kijöttem, igazán érzett hálámnak, bizonyosan mindazokkal egyetértve, akik velem együtt ott voltak, kifejezést ne adjak az élvezett nagy lelki gyönyörűségért. Sok év óta érzett lelki szűzségét elégitik ki ezek az istentiszteletok a templomba járnai szerető közönségnek (sőt láttam ott elég másvallásut is), ezek igazán fölemelik a lelket, kivált ilyen előadásban. A leghidegebb nap az idén éppen karácsony első napján volt, de azért az egész tágas templomban nem maradt üres hely. Átragadt a hivekre a kórus lelkesedése, mert lelkesedés nélkül ugyan ki képzelne ilyen összevágó, tökéletes, hangulatokban remekül visszaadott éneket és zenét? Legyen jutalmuk és a jövőre buzdításuk az összes előadóknak, hogy mindenkinek, aki őket hallgatja, lelke bensejéből fakadó imádkozásra nyujtanak módot és alkalmat. Adjanak mind hálát az Istennek, hogy ehhez való képességgel áldotta meg őket. Mindenki forró köszönetét tolmácsolom nekik. (Beküldetett.)

— **(Kinevezés.)** Aigner Gyula, kaposvári lakos, ügyvédi irnok, a mezőcsáthi járásbíróshoz végrehajtóvá neveztetett ki.

— **(Ipartestületek együttes ülése.)** A pécsi kereskedelmi és iparkamara meghívására a Baranya-, Somogy- és Tolna megyékben fenálló összesen 36 ipartestület képviselői folyó hó 28-án holnap (csütörtökön) d. e. 10 órakor a kamara helyiségében együttes ülést tartanak, melynek napirendje a következő pontokból áll: 1. Az ipartestületi intézmény szervezeti hiányai. 2. Az ipartestületek hatáskörének miként leendő kibővítése. 3. A segédek és tanoncokra vonatkozó ügyek kezelése az ipartestületek által. 4. Az ipartestületek kézműipar-fejlesztési hivatása. 5. Az ipartestületek s az iparhatóságok közötti viszony. 6. Az ipartestületek közreműködése az ipari szakoktatás fejlesztésénél. 7. Az ipartestületi segélypénztárak ügye. 8. Az ipartestületi szervezetek ügye (hitel-, nyers anyagbeszerzés-, raktár-, termelőszövetkezete.) 9. Bensőbb összeköttetés létesítése az ipartestületek s a kereskedelmi és iparkamarák közt. 10. Egyéb általános vagy helyi érdekű iparügyi kérdésekre vonatkozó panaszok és javaslatok.

— **(A „Szigetvári Polgári Kaszinó“)** f. hó 31-én saját helyiségében tánc-cal egybekötött chinai thea estélyt rendez. Kezdeté este 1/8 órakor. Műsor: 1. Monolog. 2. Chinai nők dala. 3. Monolog. 4. Chinai

férfiak dala. 5. Chinai csoda. 6. Chinai élőképek. 7. Szilveszteri csevegések.

(A nőegylet theauzsonnája.) A pécsi jótékony nőegylet karácsony másodnapján, kedden kedélyes és élvezetes délutánt rendezett. A theauzsonna azonban a múlt évi theauzsonnához hasonlítva, nem volt annyilag kedvező. A közönség az idén nem részesíti a pécsi jótékony nőegyletet abban az arányban pártfogásában, mint az előző években. Pedig a pécsi szegények mindjobban megsaporodnak, mind nagyobb lesz a számuk, a nőegyletnek is mindig több és több támogatás kellene, hogy a pécsi szegényeket segíthesse, gyámolthassa. Azok azonban, a kik megjelentek a nőegylet tegnapi theauzsonnáján, a kedélyes szórakozásból kivették részüket. Radócsay Irma »Vallomás« címmel Cipriántól igen kedves magánjelenetet adott elő. Vége-hossza nem akart lenni a lelkes tapsviharnak, a melylyel a jelenvoltak a szavalót megjutalmazták. Ezután az előképek következtek művészi összeállításban; elragadóan szép látványosságok voltak ezek. Coquetteriet, Jaolusiet és Flatteriet, azaz a kacérságot, féltékenységet és a csapodárságot mutatták be Kopp Irma, Dávid Ilonka és Luizer Margit. A remek élőképet a közönség óriási tetszéssel fogadta, A program végezte után tánc következett és Farkas Sándor zenekarának közreműködése mellett esti nyolc óráig tartott.

— **(Halálozások)** Kozma István, életének 53-dik évében, f. hó 24-én éjjel meghalt. Temetése hétfőn volt a Makár-utca 55^{1/2} számú házból a szigetikülvárosi temetőbe. Lelkiüdvéért az engesztelőmisét január 2-án fogják tartani a ferencrendiek templomában. — Kajdi János, életének 20-dik évében, tegnap éjjel meghalt. Temetése ma délután 4 órakor volt a Makár-utca 55. számú házból a szigetikülvárosi temetőbe. Lelkiüdvéért az engesztelő misét holnap (csütörtökön) délelőtt 10 órakor tartják a ferencrendiek templomában. — Witzl Antainé szül. Hering Katalin, életének 29-dik évében tegnap éjjel meghalt. Temetése ma délután 3 órakor volt a Péter-utca 13. számú házból a budaikülvárosi temetőbe. Lelkiüdvéért az engesztelő misét pénteken délelőtt 9 órakor tartják a belvárosi templomban. — Özv. Boros Mihályné szül. Pozsgay Mária életének 77-dik évében hétfőn elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor volt, az Árpád-utca 55-dik számú házból a szigetikülvárosi temetőbe. Lelkiüdvéért az engesztelő misét január 3-án délelőtt 10 órakor tartják a ferencrendiek templomában. Az elhunytat leánya, Boros Mária férj. Gyulai Péterné, veje Gyulai Péter, ügyvédkamarai tisztviselő s nagy rokonság gyászolja.

— **(Mégfagyott ember)** Lóki Antal, a Szőke községhez tartozó Szent-Pál pusztáról vasárnap Gyódra indult, hogy a karácsony estét ott töltsse, de a gyódi ismerősök hiába várakoztak rá, Lóki Antal nem érkezett a körükbe. Tegnap reggel 9 órakor aztán a regényei határban arrajáró emberek ráakadtak Lóki Antalnak megfagyott hullájára.

— **(Elveszett ponyva.)** A napokban megirtuk, hogy a magyar-üröghi ország-uton a hatóság emberei egy ponyvát találtak, melyről azt hitték, hogy talán tolvajok hagyták el az uton. Mint azonban a vizsgálat során kiderült, a ponyvát Burján László magyar-üröghi lakos vesztette el, kinek azóta már vissza is adták igazolt tulajdonát.

— **(Tűskér-statisztika.)** A m. kir. belügyminiszter elrendelte, hogy az egyes közigazgatási hatóságok az elmúlt évben előfordult tüzesetekről, a keletkezés oka, a tűz nagysága és a szenvedett, illetve okozott kárról statisztikai kimutatást készítsenek, mi célból a szükséges kérdőpontokkal ellátott nyomtatványokat is megküldötte. Mint értesülünk, a megyén is nagyban dolgoznak már a megye területén előfordult tüzesetek statisztikáján, melyet a miniszteri rendelet értelmében 1900. január hó végéig föl kell terjeszteni.

— **(Kölcsönbe ment.)** Hosszúhetényen a napokban György János ottani lakost az utcán megtámadták Szundi János és Katos László és a földre tepervén, ott megtaposták. A több sérülést szenvedett ember feljelentette az esetet s a tettesek kihallgatásukkor azzal védekeztek, hogy támadás kölcsönbe ment, mert György János meg őket támadta meg és több ütést mért előzőleg minden ok nélkül rájuk. Az ügyben a bíróság folytatja a vizsgálatot.

— **(Ellopott sertések)** Begrics Marko, beketinaci, szlavoniai lakostól hat darab sertést elhajtottak a minap, a melyek vagy 150 forintot értek meg. A nyomozás megindulván, az ellopott sertéseket az ut mellett meg is találták. Ugylátszik, az elfogatástól való félelmükben elhagyták azokat. Hanem azért a tetteseket is keresik, hogy elvegyék méltó büntetésüket.

Művészet, irodalom.

Magyar világ Berlinben.

Irta: Dömötöri Németh Péter.

Nehéz ilyenkor könyvbírálatot írni. Ismerjük mindannyian »Petoló«-t, ami Petolónkat, kinek jólelkűsége és bonhomiajánál csak idealizmusa nagyobb; itt él közöttünk, a sajtó munkásainak névtelenjei között, velünk társadozik a nagyközönség igényeinek kielégítésén, s egyszerre csak elvész körünkben ez a fiú, fejére teszi az »írók« és »szerzők« fényes glóriáját, s mintha megvetné a mi kedves-

kedő elnevezésünket: »Petoló«, egy könyvet rak elének, melyre ez a hangzatos, nekünk idegen név van írva: »Dömötöri Németh Péter.

S e pillanattól fogva, nem féltjük bírálattunk objektivitását; »Petoló« kollegánk nekünk, szeretjük mindannyian, s vele szemben baráti kötelezettségeink vannak, de »Dömötöri Németh Péter« urat nem ismerjük, nem tartozunk neki semmivel, s ha tetszett neki könyvet írni, ám állja is a sajtó kritikáját.

Csinos, s mindamellett komoly kiállítású könyv a »Magyar világ Berlinben« Tizenöt válogatott tárcza a könyv tartalma, melyeknek mindegyike arról tanuskodik, hogy a fiatal szerző bár odakint élt Berlinben, lelke visszavissza szállt a szép magyar hazába. Minden sora mellett, melyben a berlini magyarokról ír, ott a vonatkozás mireánk, a hazánkban élő magyarokra is.

Irály modora a fiatal szerzőnek nem csekély megfigyelő tehetségről tanuskodik, s könyve nem a nyert impressziók s tapasztalatok utleírás szerű száraz hangú leírása, hanem a tárgynak megfelelő színes, könnyen megérthető, helylyel közel élénken fel-felcsillámló humorral van megírva.

A »világvárosi szokások« című tárcájában a szerző élénk színekkel tárja elének a nagy világváros nyüzsgő életének képét, az ember ezt olvasva, szinte látni véli azt az ezer színektől tarka festői képet, melyet Berlin a maga világváros voltában nyújt.

A »Magyar világ Berlinben« című bevezető tárcza a Berlinben élő magyarok életéről szól, s ezek között első helyen Szögyény Marich László nagykövettel foglalkozik a szerző, ki különben művének nem egy lapját szentelte az »Osztrák-Magyar monarchia büszkesége és a hatalmas német császár legjobb barátjának.«

Ugyanebben a tárcájában emlékezik meg

a szerző Joachim Józsefről, a Berlinben élő magyar származású hegedűkirályról, Klein Miksa hírneves szobrászról, Lautenburg és Ferenczyszinigazgatókról, Poppe Róza a berliniek Já zay Marijáról, kik mindannyian magyar származásúak s csodálatra méltó művészetükkel a nagy világvárosban, nekünk magyaroknak szereznek dicsőséget. Nemkülönb dicsérő, rokonszenves hangon ír a szerző Krausz Bernátról a »Berlini Magyar Egyesület« elnökéről, a ki valósággal atyja a kint élő magyaroknak.

A leglelkesebb hangon Gróf Somsich József és Szögyény-Marich Kamilla egybekeléséről ír, könyvében »Mágnás lakodalom« címmel a szerző, mely esküvőn a német császár személyesen megjelent s melynél az egyházi szertartást, fényes segédlettel a pécsi megyés püspök Hettyey Sámuel teljesítette.

Somsich József gróf és Szögyény Marich Kamilla esküvőjét öt remek kivitelű illusztrációban mutatja be a szerző, a hatodik kép a boldog ifjú házaspár arcképe.

A műben a humorosabb, s ellentállhatlanul kacagtató vidámsággal megírt részt a »Szilveszter éjjelén« a »Világváros humor« és a »Cseh triumvirátus« című tárcák képviselik.

A magyar történelemnek egyik külföldön történt nagy jelentőségű aktusáról is szól könyvében a szerző, Vetter Antal altábornagy és Klapka magyar tábornok egy-egy levelét közölve, melyekben a tábornokok a porosz király védelme alatt 1866-ban egy legió szervezésére hívták fel a magyarokat, s mely legió akcióba léptének csupán az 1866-iki békekötés vetett véget.

»Az Odera torkolatánál« »A Balti tenger partján« és a »Hiób« című tárcák arról tesznek tanúságot, hogy Németh Péter tudásra vágyó lelke nem engedte a fiatal szerzőt nyu-

A három főur vagyonából kitelt ugyan mindenikért a 2000 mise, a mit lelki üdvösségükért az akkori hatalom szolgáltatott, de a lelki erényük s az egész nemzet imája juttatta őket az Isten jobbára és nem a hatalom képmutatása.

Ez év karácsonyján szenvedett az a 300 vagyonos nemes a pozsonyi várban fogságot, kiknek vagyonára elítéltetésük után szintén a fiskus tett kezet.

És mit mondjunk az 1849. évi karácsony ünnepéről?

E szent ünnepet megelőzőleg alig egy pár hónap előtt voltak a tömeges kivégeztetések.

Meg kellett félemlíteni a magyart úgy, hogy soha eszébe se jusson a szabadságáról még csak álmodozni is. Ez volt a jelszó. És ennek a jelszónak érvényt szereztek akasztással, golyóval, várfogsággal, besoroztatással stb., a mit túrt a szegény elnyomott magyar Istenben való hittel, bizva a jobb jövőben. Hogy meddig túrt, hogyan túrt s mi minden nem történt, azt már könyvekben lehet olvasni. E kis »elbeszélés« csak futóképe az 1849-iki gázszos multaknak.

II.

Karácsony ünnepét ülte a föld kerekén az egész keresztény világ az 1849-dik évben is úgy, mint azelőtt Krisztus óta. És ülni fogja, míg ez a nagy golyó, melyet földnek nevezünk, ki nem hül és rajta élő emberek mozogni fognak; mert a hit, a vallás addig él, míg az emberiség él. Ennek elenyésztét pedig semmiféle pallérozott elme ki nem számíthatja — ennek csak az Isten a megmondhatója.

ISTENITÉLET.

ELBESZÉLÉS

AZ ELNYOMATÁS KORÁBÓL.

IRTA:

BOGYÓ ALAJOS.

PÉCS, 1899.

A »PÉCSI FIGYELŐ« KIADÁSA.

godni, nem elégedett meg azzal, hogy Berlinben él, hanem elvitte *Stettinbe, Heringsdorfba és Hamburgba* is.

Az érdekes könyvet egy kedves, bájosan egyszerű s mégis megkapó rege a »*Wansée tündére*« fejezi be, s ebben a tárcában nyilatkozik meg leginkább a fiatal szerző egyénisége, az a rajongó idealizmus, mely lelkesedni enged a romanticismus iránt.

Ennyit ismertetésül a könyvből, s most térjünk át a tulajdonképeni bírálatra.

A »Magyar Világ Berlinben« határozottan fiatalember munkája, kinek szive telve lelkesedéssel, mely azonban nem gátolja abban, hogy nem csekély megfigyelő tehetséggel, mégis helyesen fogja fel a látottakat és tapasztaltakat, s azt használja fel az ezer tarka eseményekből, mit a nagy közönségre is érdekesnek tart.

Iránya keresetlen, egyszerű s dicséretes módon nélkülözi a kezdők erőszakolt modorát, minden egyszerűsége mellett mégis az az irodalmi nyelvezet, mely leginkább hat az olvasóra.

Hogy Németh Péter az irodalmi technikában is nem csekély jártassággal bír, igazolja az az izléses mód, melylyel művében a komoly, humorisztikus és tanulságos tárcák érdekesítő sorrendben váltakoznak egymással.

Nehéz, fáradságos munka gyümölcse ez a mű, melynek valódi értékét csak azok tudják megbecsülni, kiknek fogalmuk van arról, hogy mily nehéz ma, különösen anyagi és erkölcsi támogatás nélkül, önerőből lépni az irodalom terén a nagy nyilvánosság elé.

A »Magyar világ Berlinben« valóban izléses kiállításban, a mű komolyságának megfelelő elegáns egyszerűségben került Fischer Ferenc kiadásában a könyvpiacra, s a Madarász-féle »Lyceum« nyomdának terméke.

A mű címlapján pompás kivitelű rajzban a magyar és berlini kultura allegorikus

képét mutatja be a szerző, mely remek képet *Gebauer Ernő* fiatal festőművész készítette.

S most midőn Németh Péter művéből nyert impressiókat összegezzük, nem zárkozható el az elől, hogy elfeledve mi is a mi derek »Petolónkat« *Dömötöri Németh Péter* a »Magyar világ Berlinben« című mű szerzőjével kezdet szoritva, szívből gratuláljunk neki a nehéz feladat sikeres megoldásához!

Dr. Faust.

○ **Ünnepi előadások.** Az ünnepi előadásokat megelőzőleg szombaton este közepes ház előtt Souppé bájos operettje, »*Fatinitza*« került színre, melyben *Tiszay Dezső* Kantsukoff tábornokból valóságos kabinetalakot csinált. Pompásan játszott s igen szép énekszámaival zajos tapsokat aratott *Szekula Sárika* mint *Vladimir* hadnagy, nem különben *Tibor Lóri* is *Lidia* hercegnő szerepében. *Mezey Andor* szombati szerepléseért határozott dicséretet érdemel. Sok tapsot aratott *Kozma István* a harctéri tudósító szerepében. Igen jók voltak *Delli*, *Bátosi*, *Sarlai*, *Nádasy* és *Lévay Sárika*.

Vasárnap délután gyéren látogatott ház előtt »*Hófehérke*«, *Görner* látványos tündéregéje került színre. Hétfőn délután zsufolásig megtelt ház előtt került színre »*Szulamitha*«, olyannyira, hogy mind a két színészpáhojlyt is ki kellett adni. Az előadás pompás volt s a legtöbb sikert *Mezey Andor*, *Tibor Lóri*, *Szekula Sárika* és *Kozma István* aratták, az utóbbi különösen a »*kolnidre*«-vel ért el nagy hatást, mely hatásból oroszánrészt illeti *Simmány József* karmestert is, ki a nehéz dalmű betanításával valóban derekas munkát végzett. Telt ház nézte végig a nálunk tavaly csak egyszer színre került »*Szókimondó asszonya*«-ot, melynek szereplői kitűnően oldották meg feladatukat. *Jeszzenszky Irénnel*

alig láttunk vidéki színpadon temperamentusabb és jobb *Hübscher Katát*. Annyi tűzzel és oly jól játszotta meg ezt a legkevésebb sem könnyű szerepet, hogy a publikum nem egyszer nyílt színen is zajosan megtapsolta. *Jeszzenszky Irén* hétfői sikerét a legelső közö sorozhatja. Eltekintve kissé öreges maszkjától, *Bátosi* méltó partnere volt *Lefebre* őrmester, illetve a danzingi herceg szerepében. *Pompás alakítást* nyújtott s várakozáson feül oldotta meg feladatát *Könyves Jenő* Bonaparte Napoleon szerepében. Határozott dicséretet érdemel *Delli Neuperg* grófja, nem különben *Sebestyén Fouchéja* és *Sarlay* mint rendőrminiszter. *Hadrik Anna* és *V. Ágh Ilona* is szép sikert arattak szerepeikben.

Tegnap délután zsufolt ház előtt a »*Bányamester*« került színre szintén igen jó előadásban, melyben *Mezey*, *Kozma*, *Szekula Sárika* és *Tibor Lóri* kaptak zajos tapsokat. Este ugyancsak a legutolsó helyig megtelt ház előtt adták az »*Arany kakas*«-t, mely bájos kis vígjáték, dicséretére a közönség jóízülésének, remélhetőleg még sok telt házat fog hozni a direktornak. Természetes, hogy a siker a *Tiszay-pár* érdeme. *Tiszay Dezső* Dachsmayerje olyan kabinetalakítás, melyet nem egyhamar lehet elfelejteni, *Tiszay Dezsőné* pedig — kinek tegnap egy remek virágcsokrot nyújtottak fel az orchesterből — a fogadóné szerepében utólérhetetlen. *Bajos megjelenése*, közvetlen játéka és pajzán, vidám dalaival tegnap is zúgó tapsvihart aratott. Igen jó volt *Németh János* a főpincér szerepében, *Baróthi Irma* pedig a kis selypítő bakfisleány szerepében nyújtott igen szép alakítást.

Határozott dicséretet érdemel *Delli Lajost* Gyárlás ügyvéd szerepében, *Hadrik Anna* mint Dachsmayer leánya és *Nagy Vilma* is, nemkülönben *Nádasy* az ifju *Müller* szerepében.

I.

Karácsony ünnepét üljük.

Annak az ünnepe ez, kit az Ur küldött az emberiségnek, hogy a bűntől megtisztítsa, az embert magához felemelje s az emberi szeretetnek ama isteni igéjét: *szeresd felebarátodat, mint önmagadat*, örök alapra fektesse.

Annak az ünnepe, ki a keresztény vallás szerkezetét ama egyetlen imájával: *Mi atyánk Isten, ki vagy a mennyekben* stb. isteni erővel megalkotta.

Öröm ünnepe ez minden keresztény hívőnek, a királytól kezdve le a legnyomorultabb koldusig.

S mégis voltak idők, midőn egy ország népe, a mely országot Szent István királyunk az Isten fia anyjának — *Máriának* — oltalmába ajánlott s ezer év óta könyörög hozzá, mint *Pátronájához*, oltalomért, még ezen a szent karácsony ünnepén sem tudott örvendezni, hanem elkeseredettségében már-már Istenben sem mert bizni, oly megpróbáltatásoknak volt kitéve.

A többi sok közt emlekezzünk csak az 1670. évi gyászos karácsonyra.

Ez évben szenvedett mátyrhálált a három dicsőült hazafi: *Zrinyi*, *Frangepán* és *Nádasy*.

ben. Sebestyénről már elmondottuk a premier alkalmával, hogy az ő tanára igazi kabinet-alkítás. Lévy Sárka igen csinosan énekelte el belépő dalát, Batosi pedig mint öreg koldus jeleskedett.

○ **Bajor Riza a „Magyar Géniusz“ ban.** Bajor (Bloch) Riza, ez a pécsi születésű fiatal színésznő, kinek eddigi szép sikereiről és a kolozsvári nemzeti színházhoz történt szerződéséről csak a minap adtunk hirt, egyre jobban elnyeri az elismerés babérját. Így legújabbán a »Magyar Géniusz«, ez az ismert művészeti hetilap, közli Bajor Riza arcképét karácsonyi számában s ír méltányló sorokat tehetségéről.

○ **Műsorváltozás.** Tiszay Dezső direktor hirtelen megbetegedett és az influenza ágyba döntötte. Remélhetőleg direktorunk baja hamarosan el fog múlni és holnapután a »Bőregér« előadásán már ismét élvezhetjük művészi játékát. A holnapra kitűzött »Bőregér« előadása a direktor betegsége folytán péntekre maradt s így holnap, csütörtökön Hamlet kerül műsorra.

Folyó sz. 89. Idénybérlet 89. sz. Páratlan bérlet.

Nemzeti Színház.

Csütörtök, 1899. december 28-án.

Hamlet

3a dán királyfi.

Tragédia 4 felvonásban. Irta Shakespear.

SZEMÉLYEK:

Claudius	Batosi	Gertrud	V. Ágh
Hamlet	Bakó	Ophelia	Hadrik
Horácio	Delli	Színészkirály	Sebestyén
Polonius	Németh	Színész	Baróthy
Laertes	Könyves	Sírásó	Sarlay
Szellem	Pásztor		

Péntek, dec. hó 29-én

Bőregér.

Törvénykezés.

§ **Közvédők és védők névsora.** Az új büntető perrendtartás az ügyvédi kamarák hatáskörébe utalta a kir. ítélőtáblák büntető tanácsai mellett működő közvédők kirendelését és a kir. törvényszékeknek a hivatalból való védelmet teljesítő védők névsorának megállapítását. A pécsi ügyvédi kamara választmányja pénteki ülésén felelt meg ennek a feladatának, megállapítván a közvédők és védők névsorát.

E szerint **közvédőkül** kirendeltettek a pécsi kir. ítélőtáblához 1900. január hóra Bodó Aladár dr., februárra Csigó János, márciusra Darányi Ferenc dr., áprilisra Jobst László dr., májusra Krasznay Miklós dr., júniusra Madarász István dr., júliusra Nemes Vilmos dr., augusztusra itj. Némethy József, szeptemberre Pleininger Ferenc, októberre Szekrényessy Ferenc dr., novemberre Szuly János, decemberre Toldi Béla dr. ügyvédek.

A **védők névsorába** felvették a pécsi kir. törvényszékhez: Áronffy Rókus dr., Deutsch Antal dr., Egry Béla dr., Ferenczy László dr., Flóris Endre dr., Fodor Pál, Günsberger Samu dr., Kauszer Jenő dr., Kelemen Mózes dr., Lauber Rezső dr., Liber György dr., Muttnyánszky Béla, Müller János dr., Németh Gyula, Paragh Antal dr., Rásky Béla dr., Seh Károly dr., Sey Ernő dr., Stein Henrik dr., Székely Ede dr., Szilasy Zsigmond dr., Vessel Manó dr. és Zöld Sándor dr. pécsi ügyvédek.

A **szegzárdi kir. törvényszéknél** működni hivatott védők névsorába kijelöltettek: Abaffy Gyula, Beóthy Károly dr., Dömötör László, Geiger Gyula, Heidekker Béla dr., Hollós Alajos, László Lajos, Leopold Konrád dr., Morvay István dr., Müller Ferenc dr., Oszoly Károly, Pirnitzer Béla dr., Spányi Leo dr., Steiner Lajos dr. és Tóth Ödön szegzárdi ügyvédek.

§ **Tanácsbeosztás a királyi táblán.** A pécsi kir. ítélőtábla tanácsainak beosztása az 1900. évre a következő:

I-ső polgári tanács (közpolgári, váltó, keresk., csőd, urbéri ügyek, egyszersmind felülvizsg. tanács): elnök *Blaskovich István*; bírók: *Pilch Antal, Tóttóssy Béla, Kaufmann Nándor, Holics Gyula*; tanácsjegyző: *Dulánszky Lajos.*

II-ik polgári tanács (közpolgári ügyek) elnök *Blaskovich István*; bírák: *Rökk Gyula, Graff Károly, Zsabokorszky Ferenc és Varga Nagy István* (szavazó); tanácsjegyző *Szarka Jenő.*

Büntető tanács. Elnök *Balogh Károly*; bírák *Bocz Alajos, Czigliányi Béla, Angyal Pál, Nábrácsky Lajos, Varga Nagy István*; tanácsjegyző *Lajpczig Antal.*

Bűnügyi tanácsülések hetenként hétfőn és kedden. Bűnügyi felelőviteli főtargyalások minden héten szerdán s a szükséghez képest a következő napokon tartanak.

TÁVIRATOK.

— **Szerum az iszákosság ellen.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A párisi orvosi akadémián *Chapellier* és *Thielbaud* orvosok új szerumot mutatnak be, mely az iszákosság ellen való. *Kit beoltanak vele, undorodik minden szesz italról.*

— **Mi lesz a kvótával?** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A kvóta megállapítása ama fölemelt kulcs alapján fog megtörténni, melyben a két kvótabitizottság megegyezett. A döntés egy évre, vagy félévre történik. *Valószínűleg a magyar kormány engedni fog s egész évre fog döntést proponálni. Magyarország egész hozzájárulása 34.4 százalék lesz s 65.6 százalék Ausztriáé. A királyi döntést be fogják mutatni a képviselőháznak tudomásulvétel végett. A függetlenségi éles vitát fognak provokálni és meg fogják támadni a kormányt, mivel a kvóta megállapítása királyi döntés alapján történt. A párt vezető férfiai azzal a kérdéssel foglalkoznak, hogy a kormány vád alá helyezését fogják indítványozni.*

— **A transzváli háboru.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Londonba a „Reuter-ügynökség“ jelenti Fokvárosból e hó 20. diki kelettel: Napról napra több jel bizonyítja, hogy a *Fokföldön messzeágazó lázadó mozgalom van.* A parlament három tagja is bele van keverve. Az egyik parlamenti tag kétszáz ember jelenlétében ünnepiesen átnyújtotta Oranje szabadállam zászlaját egy boer parancsnoknak és azt a reményét fejezte ki, hogy a parancsnok ezt a zászlót dicsőségre és diadalra fogja vinni. Egy másik parlamenti tagról köz tudomásu, hogy nyíltan az ellenség mellett nyilatkozott. A harmadik parlamenti tagnak a fiát és leányát Oranje szabadállam színeit feltűntető ruhában látták. Hasonló dolgokat tudnak számos gazdag fokföldi farmerről.

New Yorkból írják, hogy az amerikai sajtót az a hír járja be, hogy a *féniék között az Egyesült Államok különböző részeiben szervez mozgalom indult meg,* melynek célja, hogy a *féniék betörjenek Kanadába* és ez által előmozdítsák a boerok ügyét. A new-yorki „Journal“ jelentése szerint *Hay* külügyminiszter biztosította *Panncefote* angol nagykövetet, hogy mindent el fog követni, hogy az Egyesült Ál-

lamok semlegességét megóvja. Nevezett lap hozzát teszi, hogy *Panncefote* egy Londonba küldött táviratban kiemelte a kanadai határ védelmének szükségességét.

Szerkesztői üzenetek.

M. Gy. urnak. Kivételt teszünk az ön sorai közlésével, melyeket „A karácsonyi zenémise“ című hírnkben olvashat. A misék intézősége kért fel bennünket, hogy azok előadásairól ne hozzunk közleményeket, mert kerülni akarják a reklámnak látszatát is. Ez ugyan helyes, mert a templomi zene nem kritika számára való nyilvános produkció, de ez nem zárhat el bennünket attól a kötelességünktől, hogy a közérdeket ily nemesen szolgáló s önfeláldozással járó működésről néha teljes elismeréssel meg ne emlékezzünk.

Nyilt-tér.

PRÁGER MATHILD, GÜNSBERGER ÖDÖN

JEGYESEK

PÉCS.

TEREBEZD.

Laptulajdonos: **AZAUPTER GUSZTÁV** Felelős szerkesztő: **PLEININGER FERENC**
TAIZS JÓZSEF kiadó.

Polgár Sándor

egyetem. gyakorlott orvosi mű- és kötszerész **BUDAPEST,** VII. Erzsébet körút 50. Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvosi-sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját találmányu, m. k. szabad. Polgár-féle **sérvkötő,**

haskötő, görcsér elleni gummi-harisnya, orthopaediai készülékek, mülábak s kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Bergnerand fils párisi gyárából.

Utánzás ellen védve 16702. sz. Bészletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Uj tűzifakereskedés.

Schuller József és fia Pécs, Vitéz-utca 34.

Ajánja kitünő minőségű tűzifáját a következő jutányos áron:

Gyertyánfa hasáb ölenként	12. — kr.
Bükkfa „ „	11.80 „
Kevert hasábfa „ „	11. — „
Gyertyánfa gömbfa	9.75 „
Bükkfa gömbfa	9.50 „
Faszén métermázsánként	2.20 „
Vágott fa „	— .80 „

Vágott gömbfa, gyertyán és bükkfa kevert, waggononként 100 mm. a pécsi állomáshoz szállítva 45. — frt.

Megrendelések:

a **Maletter-féle telken,** Vitéz-utca 34. szám alatt, a fatelepen, eszközölhetők.

Megrendelések eszközölhetők még: **Gyimóthy Gyula** ur fűszerkereskedésében Váscsár 1., **Blancz József** ur papirkereskedésében Király-utca, **özy. Tausz V. né** dohánytözsdejében és **Mauthner Mór** ur fűszerkereskedésében Ferenciek-utca.

Utolsó elotti hét!! 100.000 korona érték
5 egyenként 20.000 korona érték

20% levonásával készpénzben
kétségtelenül a legszebb és legközértebb

UJÉVI AJÁNDÉK

mely a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára rendezett
nagy jótékonyági sorsjátékának egyetlen sorsjegyével nyerhető
csak 1 koronáért.

Minden egyes sorsjegy mind a 6 húzáson utánfizetés nélkül játszik
s így egy sorsjeggyel mind a 6 főnyeremény megnyerhető

200.000 korona összértékben. — Első húzás visszavonhatatlanul már január 4-én.
Sorsjegyeket ajánl: Krausz Simon és fia, Schapringger J., Ullmann, M. K. Pécsen.

Hirdetések jutányos áron a ki-
adóhivatalunkban vétetnek föl.

Az „István-Pincze”

megnyitása.

A város egyetlen Dreher-sörödéje, Király- és Kazinczy-utca sarkán.

Tisztelettel értesítettik a n. é. közönség, hogy a fővárosi min-
tára ujonnan berendezett **István-pincze**

szombaton este, Rác Guszti zenekarának
közreműködése mellett megnyilik.

Kimérésre kerül a legjobb minőségű Dreher-féle sör. Kitűnő
étterem a közönség rendelkezésére áll, hol ugy délben, mint egész
éjfélig friss eledelk jutányosan kaphatók.

Becses pártfogását kéri: Weindorfer János vendéglős.

Tiszta magyar borok!

Jó konyha!

Színház után találkozó!

Csinos separék.

Társas-estélyekre alkalmas.